

Текст неофіційного перекладу рішення:

Обставини справи

Справа стосувалася нападу на заявницю у 2009 році, що мало наслідком її знівечення внаслідок обливання верхньої частини тіла кислотою невстановленою особою. Заявниця підозрювала, що такі дії вчинив її колишній чоловік, якого вона звинувачувала у домашньому насильстві.

Заявниця у справі, Д. Т., є громадянкою Албанії, яка народилася у 1984 році й проживає в м. Тирана (Албанія).

29 липня 2009 року заявниця йшла вулицею міста зі своїми колегами, коли невідома особа напала на неї і облила її кислотою. Заявницю доставили до лікарні у критичному стані, 25 відсотків її тіла було знівечено у результаті опіків. Невдовзі після нападу заявниця поїхала до Італії для проходження спеціалізованого медичного лікування; їй було проведено щонайменше 14 операцій у період між 2009 та 2012 роками. Заявниця страждала від нападів тривоги і мала психологічні проблеми; крім цього вона боялась повертатись до Албанії. Правоохоронні органи негайно розпочали розслідування цього інциденту. Заявниця надала показання, в яких стверджувала, що не впізнала свого нападника, але підозрювала, що напад був організований її колишнім чоловіком І. А., який вже вчиняв насильницькі дії стосовно неї та погрожував їй вбити у минулому.

У квартирі І. А. було проведено обшук та вилучено декілька предметів, у тому числі два ножі. Його було затримано за виготовлення та незаконне володіння зброєю. Однак пізніше прокурор районної прокуратури припинив кримінальне розслідування щодо І. А., встановивши, що ножі були призначені для декоративного використання, а отже, злочину вчинено не було.

Під час кримінального провадження були проведені й інші слідчі дії, зокрема, огляд місця події, допит членів сім'ї заявниці та І. А., було отримано відеозаписи з камер спостереження, встановлених на території двох банків, що розташовані поблизу місця вчинення нападу, отримано результати судово-медичних експертиз та доручено ідентифікувати відбитки пальців на контейнері з речовиною, який невідома особа кинула в неї, та встановити походження речовини, що була знайдена в контейнері та на одязі заявниці.

У лютому 2010 року було призупинено розслідування, в ході якого не вдалося встановити як походження речовини, якою облили заявницю, так і особу винного. Заявниця неодноразово зверталася до відповідних державних органів із вимогою дізнатися про результати розслідування, проте марно. За останніми даними, що є у матеріалах справи, провадження у справі триває й досі.

У 2013 році національні суди припинили провадження у справі за позовом про відшкодування шкоди проти держави, оскільки ні заявниця, ні її адвокат не з'явилися на судові засідання у цій справі.

Оцінка Суду

Стаття 2 Конвенції (право на життя)

Суд зауважив, що обов'язок держави в межах Конвенції вживати превентивних заходів для захисту особи, життю якої загрожує небезпека, не повинен накладати на органи державної влади непосильний або непропорційний тягар. Дійсно, Суд не мав можливості встановити, яким чином органи державної влади можуть нести відповідальність за те, що не запобігли нападу на заявницю.

По-перше, Суд проаналізував законодавство Албанії стосовно відповідальності за вчинення злочинів проти життя та здоров'я, чинного на час вчинення нападу, і переконався в його ефективності. На той час за змістом положень Кримінального кодексу встановлені особливості розгляду справ про злочини проти життя чи здоров'я людини, які повинні розслідувати органи прокуратури за їх власною ініціативою. Крім того, сторона обвинувачення порушила кримінальне провадження за фактом нападу на заявницю відповідно цих норм кримінального закону, зокрема статті 88 КК, за якою умисне заподіяння тяжкої шкоди здоров'ю, що призвело до знівечення, карається позбавленням волі на строк до 10 років.

По-друге, Суд встановив, що органи державної влади не могли знати про реальний та безпосередній ризик заподіяння шкоди життю чи фізичній недоторканності заявниці, оскільки вона ніколи до настання нападу не повідомляла органам державної влади, що їй загрожує небезпека. Вона вперше поскаржилася на насильство з боку свого колишнього чоловіка під час допиту після нападу 29 липня 2009 року.

Таким чином, статтю 2 Конвенції щодо позитивного обов'язку органів державної влади захищати життя та фізичну недоторканність заявниці порушено не було.

Надалі Суд нагадав про необхідність проведення в тій чи іншій формі ефективного офіційного розслідування за обставин, коли є підстави вважати, що особа отримала травми, що загрожують життю, за підозрілих обставин. За результатами такого розслідування має бути встановлена причина заподіяних ушкоджень та ідентифіковано винних осіб з метою їх подальшого покарання.

У міжнародних звітах щодо Албанії неодноразово підкреслювався високий рівень насильства щодо жінок. Крім того, і в національних доповідях мала місце думка, що у відповідний час насильство щодо жінок було досить поширеною проблемою. У міжнародних звітах також вказувалося, що насильство щодо жінок не завжди реєструється, не розслідується належним чином, винні особи не притягуються до відповідальності, у зв'язку з чим останні уникають покарання. У звітах зазначалося, що правоохоронні органи приділяють не достатньо уваги проблемі насильства щодо жінок на основі «соціального ставлення та культурних цінностей», а також, що атмосфера пом'якшення відповідальності чи безкарності осіб, які вчинили насильство, є домінуючою. На час здійснення нападу в Албанії існувала *prima facie* загальна атмосфера, яка сприяла насильству проти жінок.

Крім цього, з огляду на те, що напад було вчинено у загальній атмосфері поблажливості до відповідальних за насильство щодо жінок осіб в Албанії у відповідний час, як установив Суд, більш важливим було те, щоб органи влади діяли з особливою ретельністю та провели ефективне розслідування.

Тим не менше, незважаючи на вжиття певних слідчих заходів, органи державної влади так і не змогли встановити походження речовини, якою було облито заявницю. Жодних хімічних чи токсикологічних експертних досліджень проведено не було через відсутність

необхідного спеціалізованого обладнання та належної компетенції відповідних органів. Суд не міг визнати, що настільки важливий для цієї справи захід не був проведений з належною оперативністю та визначеністю.

Зазначені обставини справи у поєднанні з тим, що заявниці не було надано жодної інформації про хід розслідування її кримінальної справи, незважаючи на неодноразові її клопотання, не свідчили про ефективність реакції органів державної влади у відповідь на напад із застосуванням кислоти, а тому була порушена стаття 2 Конвенції у процесуальному аспекті.

Висновок

Відсутність порушення статті 2 Конвенції (право на життя) у матеріальному аспекті.

Порушення статті 2 Конвенції у процесуальному аспекті.

Рішення в цій справі ухвалене Палатою 4 серпня 2020 року і набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції.